เรื่อง พันงูน้อย

The Office Of Academic Resources Information And Technology

รายละเอียด

พันงูน้อย ชื่อวิทยาศาสตร์ Achyranthes bidentata Blume (ชื่อพ้องวิทยาศาสตร์ Achyranthes bidentata var. longifolia Makino)[2] จัดอยู่ในวงศ์บานไม่รู้โรย (AMARANTHACEAE)

สมุนไพรพันงูน้อย ยังมีชื่อตามท้องถิ่นอื่น ๆ อีกว่า หญ้าพันงูน้อย พันธุ์งูเล็ก พันงูเล็ก หญ้าพันงูเล็ก ควยงูน้อย (ไทย), หงู่ฉิก (จีนแต้จิ๋ว), หนิวซี (จีนกลาง) เป็นต้น

ลักษณะของพันงูน้อย

- **ต้นพันงูน้อย** จัดเป็นพรรณไม้ล้มลุกขนาดเล็ก มีความสูงของต้นประมาณ 30-100 เซนติเมตร มีรากอยู่ใต้ดินยาวเล็ก มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.6-1 เซนติเมตร ลักษณะของลำต้นจะคล้ายกับหญ้าพันงูขาว แต่ก้านค่อนข้างเป็นสี่เหลี่ยมและมีสีน้ำตาลเหลือง
- **ใบพันงูน้อย** ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงเป็นคู่ ลักษณะของใบเป็นรูปไข่กว้าง ปลายใบและโคนใบแหลม ส่วนขอบใบเรียบ ใบมีขนาดกว้างประมาณ 1-5 เซนติเมตร และยาวประมาณ 2-10 เซนติเมตร แผ่นใบ

เป็นสีเขียว ผิวใบเรียบ ใบมีขนปกคลุมเล็กน้อย ก้านใบยาวประมาณ 5-20 มิลลิเมตร

- **ดอกพันงูน้อย** ดอกมีขนาดเล็กสีเขียวมีสีขาวปนแดง โดยจะออกที่ง่ามใบและปลายกิ่ง มีกาบใบช่อดอก 1 ใบ ก้านช่อดอกกลมและตั้งตรง ยาวประมาณ 15-20 เซนติเมตร กลีบดอกยาวประมาณ 3-5 มิลลิเมตร มี กลีบ 5 กลีบ กลีบเลี้ยง 2 กลีบ ลักษณะเป็นรูปแหลม ดอกมีเกสรเพศผู้ 5 อัน มีรังไข่ 2 อัน
- **ผลพันงูน้อย** ผลมีลักษณะเป็นรูปทรงกลมรี ยาวประมาณ 2-5 มิลลิเมตร ผิวผลเรียบมัน ภายในมีเมล็ด 1 เมล็ด[1]

สรรพคุณของพันงูน้อย

1. เหง้าหรือราก (บางที่ก็ใช้ทั้งต้น) มีรสชุ่มเปรี้ยวเล็กน้อย เป็นยาสุขุมไม่มีพิษ ออกฤทธิ์ต่อตับและไต ใช้เป็นยากระจายโลหิต (ราก)
2. ทั้งต้นมีสรรพคุณช่วยลดความดันโลหิตสูง (ราก)
3. ใช้เป็นยาแก้คอบวม คอเจ็บ (ราก)
4. ตำรับยาแก้คอตีบ ระบุให้ใช้รากหญ้าพันงูน้อยสด รากครอบฟันสีสด 30 กรัม และรากว่านหางช้างพอสมควร นำมาตำคั้นเอาแต่น้ำมาผสมกับปัสสาวะให้เด็กรับประทาน (ราก)
5. ช่วยแก้อาการปวดท้องน้อยหลังการคลอดบุตรของสตรี (ราก)
6. ใช้เป็นยาขับปัสสาวะ (ราก)
7. ช่วยแก้ปัสสาวะเป็นเลือด (ราก)
8. ใช้แก้สตรีที่มีประจำเดือนมาไม่เป็นปกติ หรือมีเลือดคั่งในมดลูก หรือเลือดอุดตันในมดลูก ให้ใช้หญ้าพันงูน้อยทั้งต้นสด 30-50 กรัม นำมาต้มกับเหล้าขาวรับประทาน (ราก)
9. ใช้เป็นยาบำรุงตับ บำรุงไต (ราก)
10. ใช้เป็นยาแก้ฝีบวม (ราก)
11. ช่วยแก้อาการฟกช้ำ (ราก)
12. ช่วยแก้อาการปวดตามร่างกาย ปวดหลัง ปวดเอว (ราก)[1]ส่วนตำรายาพื้นบ้านล้านนาจะใช้รากพันงูน้อยหรือรากพันงูขาว รากพันงูแดง แลกรากเดือยหิน นำมาต้มกับน้ำดื่มเป็นยาแก้ปวดหลัง (ราก)
13. ใช้แก้อาการปวดขาและหัวเข่า ด้วยการใช้หญ้าพันงูน้อย 20 กรัม, มะละกอจีน 12 กรัม, หลักหั่ง 12 กรัม นำไปบดให้เป็นผงปั้นเป็นยาลูกกลอนรับประทาน (ทั้งต้น)
14. ช่วยแก้อาการมือเท้าเป็นเหน็บชา (ราก)

หมายเหตุ : การนำมาใช้เป็นยาตาม [1] ในส่วนของรากหรือเหง้า (บางที่ก็ใช้ทั้งต้น) ให้ใช้ต้นแห้งครั้งละ 10-20

The Office Of Academic Resource Information And Technology

กรัม นำมาต้มกับน้ำดื่ม[1] หญ้าพันงูน้อยและหญ้าพันงูขาว สามารถนำมาใช้แทนกันได้

ข้อห้ามในการใช้สมุนไพรพันงูน้อย

- ผู้ที่มีพลังหย่อนหรือพร่อง หรือสตรีมีครรภ์ หรือมีประจำเดือนมามากเกินควร ห้ามรับประทานสมุนไพรชนิดนี้

ข้อมูลทางเภสัชวิทยาของพันงูน้อย

- สารที่พบ ได้แก่โพแทสเซียม และสารจำพวก Alkaloid เช่น Oleanolic acid, ส่วนรากและเมล็ดพบสาร Ecdysterone, Innokosterone เป็นต้น[1]
- สารที่สกัดได้จากหญ้าพันงูน้อยมีผลต่อการหดเกร็งตัวของมดลูกของกระต่าย ไม่ว่าจะตั้งครรภ์หรือไม่ก็ตาม และมีผลต่อการหดเกร็งตัวของมดลูกที่อยู่นอกตัวของหนูทดลองอีกด้วย แต่จะมีฤทธิ์กระตุ้นการหดเกร็งตัวของมดลูกของแมวน้อยกว่า แสดงว่าหญ้าพันงูน้อยจะออกฤทธิ์ต่อมดลูกของสัตว์ทดลองแต่ละชนิดแตกต่างกันออกไป[1]
- เมื่อนำสารที่สกัดได้จากหญ้าพันงูน้อยหรือน้ำที่ต้มกับหญ้าพันงูน้อยมาฉีดเข้าทางเส้นเลือดดำของสัตว์ทดลอง พบว่าสามารถทำให้ความดันโลหิตลดลง และทำให้การหายใจถี่ขึ้น[1]
- เมื่อนำน้ำที่ต้มกับหญ้าพันงูน้อย มาฉีดเข้าทางท้องน้อยของสัตว์ทดลอง พบว่าสามารถแก้ปวดได้ แต่จะมีฤทธิ์น้อยกว่ามอร์ฟีนมาก[1]

The Office Of Academic Resource Information And Technology

คำสำคัญ : พันงูน้อย

ที่มา : https://medthai.com/

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-07-16

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1748&code_db=610010&code_type=01